

# Agnieszka Ostrowska-Metelska

---

## Przegląd czasopism prawniczych

---

Palestra 40/7-8(463-464), 206-211

---

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

# PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

## *Państwo i Prawo* nr 3, 1996 r.

Kazimierz Buchała pisze o niektórych zagadnieniach nowelizacji prawa karnego. Między innymi zajmuje się wprowadzeniem kary dożywotniego więzienia za przestępstwa zagrożone karą śmierci. „Ta zmiana – pisze autor – ma ogromne znaczenie nie tylko z punktu widzenia polityki kryminalnej, lecz także aksjologicznych założeń. Zbliży bowiem polskie prawo karne do standardów europejskich i oswaja społeczeństwo z myślą o konieczności definitywnego zrezygnowania z kary śmierci. Taki warunek jest stawiany krajom, które chcą wejść do Unii Europejskiej. (Protokół nr 6). „Ochrona mniejszości narodowych w prawie europejskim” to tytuł artykułu Cezarego Mika. Znajdziemy w tekście charakterystykę poszczególnych systemów prawnych m. in.: KBWE, Unii Europejskiej. Autor stwierdza: „Zasady powszechnej i równej ochrony, ochrony mniejszości za pośrednictwem jej członków, ochrony pełnej i efektywnej oraz społecznej zasadności ochrony ściśle korespondują z ideą naczelną: wolą zapewnienia ochrony w ramach i w zgodzie z aktualnym porządkiem prawnomiędzynarodowym”. Ponadto artykuł Jean Pradel o reformach prawa karnego we Francji oraz porównanie danych o sprawcy w procesie karnym w prawie anglosaskim i polskim. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Izby Karnej i Izby Wojskowej Sądu Najwyższego.

## *Monitor Prawniczy* nr 3, 1996 r.

Nowelizacją Kodeksu pracy zajmuje się Krzysztof Walczak. Autor w sposób bardzo przejrzysty omawia najważniejsze zmiany, które wprowadzono do Kodeksu pracy, po kilkuletnim procesie legislacyjnym 2 lutego 1996 roku. Problem odpowiedzialności za niedojście do skutku spółki kapitałowej analizuje Andrzej Szumański. Tekst wskazuje sytuacje, gdy spółka kapitałowa w fazie organizacji, po podpisaniu umowy lub statutu nie zaczyna działalności. Niezależnie od przyczyn takiego stanu rzeczy powstaje problem rozliczeń między założycielami spółki lub jej pierwszymi władzami a współnikami odpowiedzialnymi za niedojście do skutku spółki. Autor omawia szereg wariantów takiej sytuacji. Bardzo ciekawy artykuł Stanisława Rudnickiego przedstawia ważny problem powiadomienia chorego o skutkach zabiegu leczniczego i związaną z tym odpowiedzialność odszkodowawczą lekarza. Autor przedstawia dwa bardzo ciekawe orzeczenia na omawiany temat niemieckiego Sądu Najwyższego.

Wiesław Jasiński pisze o: „Odpowiedzialności karnej za naruszenie unormowań obrotu bezgotówkowego”. Temat ważny i wzbudzający emocje, bowiem przepisy wprowadzające odpowiedzialność karną z tego tytułu budziły od momentu ich uchwalenia wiele kontrowersji różnych środowisk prawniczych. Wśród orzeczeń: odsetki za opóźnienie, zrzeczenie się użytkowania, rozgraniczenie a uwłaszczenie nieruchomości, interwencja uboczna, sprzedaż przedsiębiorstwa upadłego, odszkodowanie za szkodę lub zadośćuczynienie przy niesłusznym skazaniu.

### ***Przegląd Prawa Handlowego*** nr 4, 1996 r.

O brakach przy wpisie spółki z o.o. do rejestru handlowego i konsekwencjach ich nieusunięcia pisze Andrzej Koch. Autor dokonuje analizy art. 173 k. h., który to przepis ma na celu doprowadzenie do usunięcia stanu niezgodności z prawem, co w wyjątkowej sytuacji nastąpić może nawet poprzez rozwiązanie spółki i jej wykreślenie z rejestru. W tekście szeroko skomentowano poglądy nauki i judykatury. Tematem artykułu dotyczącego wykładni zobowiązania wekslowego, napisanego przez Adama Szpunara, jest analiza uchwały siedmiu sędziów SN z 29 czerwca 1995 r., która położyła kres rozbieżnościom występującym w judykaturze. „Należy wyrazić aprobatę dla stanowiska zajętego przez Sąd Najwyższy, nie znaczy to jednak, że w kwestiach szczegółowych nie można bronić odmiennego zdania” – pisze autor Andrzej Kidyba, nawiązuje do omawianego na łamach pisma problemu zarządzania przedsiębiorstwem. Tym razem uwagi wyjaśniające określenie statusu zarządcy przedsiębiorstwem państwowym. „Konwersja długu na kapitał: aport czy potrącenie?” to tytuł artykułu Grzegorza Domańskiego. We wstępie czytamy: „W utrzymanych w mocy przepisach k.h. przemiana wierzytelności do spółki w jej akcje nie jest osobno uregulowana. W praktyce pojawiły się wątpliwości, czy konwersja długu na kapitał akcyjny oznacza opłacenie kapitału wkładem pieniężnym przy wykorzystaniu umownego potrącenia, czy też mamy tu do czynienia z wniesieniem wkładu niepieniężnego”. Ponadto: lektury, orzecznictwo, komentarze.

### ***Przegląd Prawa Handlowego*** nr 5, 1996 r.

Wiele ciekawych i ważnych w praktyce artykułów wypełnia ten numer miesięcznika. Barbara Iwańska pisze o: „Wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej w świetle orzecznictwa”. Jak zaznacza autorka, chodzi w szczególności o: „1) Kontrowersje wokół kompetencji organu ewidencyjnego do wydawania decyzji o wykreś-

leniu wpisu z ewidencji. 2) Relacje pomiędzy art. 18 z art. 19 u.d.g. ze szczególnym uwzględnieniem charakteru 14-dniowego terminu, o którym mowa w art. 14 u.d.g. Na temat długów masy upadłościowej mówi artykuł Sławomira Cieślaka. W tekście znajdziemy bardzo wszechstronną analizę charakteru prawnego długów, klasyfikacji i rodzajów długów, oraz szczególnych zasad ich zaspokajania. „Reklama żywności w świetle polskiego prawa” to artykuł Roberta Sagana, w którym znajdują się rozważania o reklamie żywności w świetle uregulowań prawa żywnościowego i prawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji a także o reklamie sprzecznej z prawem i wprowadzającej w błąd. Autor stwierdza w podsumowaniu, że zmiany wymaga system kar przewidzianych za naruszenie prawa przez niedozwoloną reklamę produktów żywnościowych. Kara grzywny, jedyna przewidziana w ustawie o żywności, nie zabezpiecza interesów konsumentów. Natomiast dochodzenie roszczeń w drodze procesu cywilnego, szczególnie przez konsumentów, jest bardzo skomplikowane. O udzieleniu prokury pisze Beata Kozłowska stwierdzając: „Wydaje się przydatne przesłedzenie dopuszczalności udzielenia prokury w poszczególnych okresach bytu prawnego określonych podmiotów, w celu ustalenia ram czasowych, od zachowania których uzależniona będzie jej skuteczność”. Wśród orzeczeń: o zdolności sądowej jednostek organizacyjnych osób prawnych, ustanowieniu hipoteki na ograniczonych prawach rzeczowych, preferencyjnym nabywaniu akcji przez pracowników.

#### **Glosa nr 4, 1996 r.**

„Potrzeba reformy polskiego systemu podatkowego wymaga dyskusji nad jego teoretycznymi założeniami. Artykuł akcentuje najważniejsze przesłanki teoretyczne, które powinny znaleźć odzwierciedlenie w praktyce legislacyjnej” – pisze we wstępie do artykułu o przesłankach systemu podatkowego Andrzej Komar. Na temat problemów teorii opodatkowania w Polsce wypowiada się w „artykule dyskusyjnym” Andrzej Gomułowicz. Wśród orzeczeń i glos: zasada odrębności materii ustawy budżetowej, kredyty mieszkaniowe a ulga podatkowa.

#### **Glosa nr 5, 1996 r.**

Marek Grzybowski i Marek Safjan przedstawiają polski system gwarantowania depozytów bankowych w świetle dyrektywy Unii Europejskiej 94/19 EWG. Półroczny okres obowiązywania ustawy z maja 1995 roku o Naczelnym Sądzie Administracyjnym pozwala już na sformułowanie pewnych uwag. Grzegorz Borkowski prezentuje swoje spostrzeżenia na temat kwestii konstrukcyjnych, terminologicznych i proceduralnych.

***Prokuratura i Prawo*** nr 5, 1996 r.

Ustawa o ochronie obrotu gospodarczego i zmianie niektórych przepisów prawa karnego obowiązuje od ponad roku. Oktawia Gómiok pisze: „Niesie ona wątpliwości i zastrzeżenia oraz odkrywa luki w zasięgu udzielanej obrotowi gospodarczemu prawnokarnej ochrony, jakie wyłaniają się raczej dopiero przy rozpoznawaniu przez praktyków ustawowych znamion przewidzianych w ustawie czynów karalnych w konkretnych stanach faktycznych”. Autorka omawia wątpliwości i zastrzeżenia jakie pojawiły się w zderzeniu nowych przepisów z praktyką. „Skarga uprawnionego oskarżyciela w świetle projektu k.p.k.” to tytuł artykułu napisanego przez Stanisława Stachowiaka. W przygotowywanym projekcie nowego kodeksu postępowania karnego art. 12 § 1 stanowi, że wszczęcie postępowania sądowego następuje na żądanie uprawnionego oskarżyciela lub innego uprawnionego podmiotu. W tekście znajdziemy odpowiedź na pytanie kto jest tym „innym podmiotem”. O wybranych problemach nowego prawa budowlanego pisze Wiesław Czerwiński a Kazimierz Krasny i Ryszard A. Stefański polemizują na temat stosowania środka zapobiegawczego jakim jest zakaz opuszczania kraju. Ponadto glosy, recenzje.

***Rejent*** nr 3, 1996 r.

„Nabycie własności nieruchomości na rzecz majątku wspólnego przez jednego z małżonków” – tak brzmi tytuł tekstu autorstwa Adama Szpunara. Tematem artykułu są zagadnienia, które powstały w związku z uchwałą Sądu Najwyższego z 16 marca 1995 r., według której do zawarcia umowy dotyczącej odpłatnego nabycia nieruchomości wchodzącej do majątku wspólnego nie jest wymagana zgoda drugiego współmałżonka. Aleksander Oleszko pisze o funkcjach konsularnych w sprawach notarialnych według konwencji zawartych przez Polskę w latach 1991–1995. O nabyciu obywatelstwa polskiego poprzez repatriację przedstawia Małgorzata Mincer-Jaśkowska. Skomplikowaną problematykę sprzedaży przedsiębiorstwa w procesach prywatyzacyjnych analizuje Monika Wolanin. W przeglądzie orzecznictwa między innymi: zarzut nieważności testamentu w bieg przedawnienia roszczenia po zachowek, zniesienie wspólności spółdzielczego prawa do lokalu a odpowiedzialność solidarna obojga małżonków, przekształcenie lokatorskiego prawa do lokalu na prawo własnościowe a uzupełnienie wkładu przez osobę trzecią.

***Praca i zabezpieczenie społeczne*** nr 3, 1996 r.

Wolontariat zdobywa sobie miejsce w naszym społeczeństwie. Bezpłatna forma bezpłatnej pracy odbywanej w celu zaznajomienia się

z zawodem w praktyce odnosi się głównie do szpitali. Andrzej Kijowski poświęca swój artykuł „Prawnym problemom wolontariatu, ze szczególnym uwzględnieniem wolontariatu lekarskiego”. Autor zajmuje się także nieodpłatną pracą w celach edukacyjnych wskazując na aplikację pozaetatową. „Zmiany przepisów o odpowiedzialności za wykroczenia przeciwko prawom pracownika” to artykuł Wojciecha Radeckiego przybliżający zmiany w przepisach prawa materialnego. Nowelizacja kodeksu pracy wprowadziła bardzo istotne zmiany do rozdziału trzynastego kodeksu, który reguluje odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika. Urszula Jackowiak pisze o zmianach w zakresie ochrony pracy kobiet. Zapewnienie kobietom szczególnych uprawnień nie stanowi naruszenia zasady równych praw, a przeciwnie, pozwala na równoważenie nierównej pozycji społecznej wynikającej z odrębnej roli kobiety, związanej, między innymi z macierzyństwem. Międzynarodowa Organizacja Pracy zajęła w tej kwestii jednoznaczne stanowisko potwierdzające, że przyznanych pracownikom praw ze względu na ich odrębności psychofizyczne czy macierzyństwo nie traktuje się jako nierówności. Maria Rafacz-Krzyżanowska wskazuje na brak w naszym ustawodawstwie pracy powszechnie obowiązujących przepisów dotyczących odpraw emerytalnych i rentowych. Bogusław Cudowski zajmuje się odpowiedzialnością prawną uczestników nielegalnego strajku – tekst stanowi część II artykułu drukowanego w poprzednim numerze miesięcznika. Orzecznictwo związane z tematyką prawa pracy.

### ***Radca Prawny*** nr 2, 1996 r.

Andrzej Szewc zajmuje się samodzielnością gminy w świetle orzecznictwa NSA, pisząc w podsumowaniu: „Samodzielność gminy nie może być rozumiana jako przyzwolenie na absolutnie dowolną, niczym nie skrepowaną swobodę działania jej organów. Nie może być jednak także ujmowana jako możliwość czynienia przez gminę tylko tego, na co wyraźnie zezwolono ustawą, gdyż byłaby to wolność pozorna – «zwierzęcia w klatce». Dla sensownego wypośrodkowania linii między tymi skrajnościami ma orzecznictwo sądowe. Dlatego zasługuje ono na baczną uwagę”. Maria Nogaj w artykule „Uwaga – Kontrola! Czyli kto stoi na straży przepisów dewizowych” pisze, że obecnie obowiązujące przepisy, chociaż bardziej liberalne od poprzednich, nie odstąpiły jednak od reglamentacji obrotu dewizowego, a ich ostatnia nowelizacja również od tych zasad nie odchodzi. Zgodnie z prawem dewizowym prawo kontroli każdego uczestnika obrotu dewizowego, będącego zarówno osobą krajową, jak i zagraniczną, w tym prowadzącą lub nie prowadzącą działalności gospodarczej lub wykonującej wolny zawód, przysługuje jedynie ministrowi finansów i podległym mu organom kontroli skarbowej. O różnych aspektach prawnych uprawnienia pracownika do wynagrodzenia za czas choroby pisze Andrzej Doliński.

**Monitor Podatkowy** nr 3, 1996 r.

„Roczne zeznanie w podatku dochodowym od osób fizycznych” autorstwa Andrzeja Huchli jest lekturą, do której redakcja zachęca wszystkie osoby fizyczne zobowiązane do składania zeznań podatkowych. Podatnicy oswoili się już z koniecznością składania zeznań i dokonywania rozliczeń ale chociaż generalna zasada funkcjonowania zeznań nie budzi większych wątpliwości, to widać niejasności w rozwiązaniach szczegółowych, a nawet w prawnym zakresie charakteru prawnego instytucji zeznania. „Wygaśnięcie zobowiązań podatkowych” Wiktora Jaślana akcentuje problem zapłaty ciężących zobowiązań podatkowych w formie bankowych rozliczeń bezgotówkowych. Ustaleniem momentu powstania obowiązku podatkowego VAT przy zakupie budynku wskazuje Cyryl Kotyla pisząc „Artykuł jest próbą wskazania niespójności przepisów VAT z innymi przepisami prawa, a co się z tym wiąże możliwością kosztownej pomyłki, ponieważ przedmiotem opodatkowania są budynki, zazwyczaj o bardzo dużej wartości. Błąd w interpretacji przepisu może w takim wypadku doprowadzić, w szczególności mniejsze firmy do upadku i utraty posiadanego majątku”. Bogaty przegląd orzecznictwa z zakresu prawa podatkowego, prawa celnego.

**Przegląd Podatkowy** nr 5, 1996 r.

Grzegorz Gerard Nowecki inauguruje cykl artykułów pod tytułem „Kataster i system katastralny”. W Polsce trwają przygotowania do stworzenia systemu katastralnego. Projekty aktów prawnych są na etapie uzgodnień rządowych. Odcinek pierwszy jest poświęcony rozwiązaniom prawnym przyjętym w różnych krajach świata. Autor przypomina, że próby uporządkowania spraw katastralnych w Polsce zakończyły się fiaskiem, bo likwidacją samorządu terytorialnego w 1950 roku. Dzisiaj nie można dłużej zwlekać z uporządkowaniem tej kwestii. O tajemnicy konta bankowego pisze Ryszard Zelwiański, zastanawiając się czy i w jakim zakresie oraz na żądanie których organów, i przy jakich uwarunkowaniach – banki mają być zobowiązane do sporządzania i przekazywania informacji dotyczących prowadzonych przez nie rachunków osób fizycznych i prawnych. W tej sprawie napłynęły listy i pytania do Rzecznika Praw Obywatelskich. O problemie sprawiedliwości podatkowej pisze Teresa Famulska wyróżniając sprawiedliwość obiektywną i subiektywną a także „syndrom Janosika”, który w Polsce ma miejsce według badań OBOP-u polegający na tym, że „trzeba zabrać bogatym a dać biednym”.

Opracowała: *Agnieszka Ostrowska-Metelska*